

ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ: ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

У економічно розвинених країнах підприємство визнане рушійною силою економіки, а ступінь його розвитку залежить від формування і реалізації підприємницького потенціалу. Сучасна українська економіка володіє значним підприємницьким потенціалом, що обумовлене як її масштабами, так і інтелектуальними і трудовими ресурсами нашого суспільства. Проте ступінь реалізації підприємницького потенціалу в Україні недостатньо висока, що в першу чергу, пов'язано із складністю політичних та соціально-економічних процесів, а також з нерозвиненістю інституційної інфраструктури.

Дослідженню підприємницького потенціалу, в контексті підприємництва, присвячено праці багатьох відомих зарубіжних та вітчизняних вчених-економістів. Згідно яких підприємницький потенціал визначається як: діяльність по створенню господарських інновацій; форма реалізації рольової функції; кінцевий продукт економічної творчості; здатність до ризику; креативність; управлінські здібності; самостійність у виборі і ухваленні рішень; здатність реагувати на зміни економічної і суспільної ситуації. Отже, підприємець виступає носієм підприємницького потенціалу.

Будучи різновидом трудового потенціалу, підприємницький потенціал, проте, володіє специфічними особливостями, що визначаються як характером конкретного виду підприємницької діяльності, так і особливостями тієї або іншої економічної системи. Так, характер підприємницької діяльності висуває певні вимоги до особистості підприємця. Тому підприємець повинен мати не лише бажання або нахил до підприємництва, а й певні ділові якості й риси характеру. За даними проекту виявлення «профілю підприємця», організованого американською фірмою «Мак-Бер енд Компані», виділено 21 рису «оптимального типу підприємця». Найбільш важливі серед яких:

- організаційно-господарське новаторство;
- готовність та здатність до ризику;
- пошук нових можливостей та ініціативність;
- орієнтація на ефективність та якість продукції і обслуговування;
- майнова відповідальність та цілеспрямованість;
- висока інформованість та постійне спостереження;

- здатність до «жертв» в інтересах справи;
- чіткість, планомірність у роботі;
- здатність переконувати людей, комунікабельність, чесність, надійність та ін.

Отже, розглядаючи формування підприємницького потенціалу, мова йде про певні якості особистості та характеристики з яких одні є результатом навчання та досвіду, а інші властиві людині від народження і можуть бути розкриті або ні. За цих умов, можливості розвитку підприємницьких здібностей, як найскладнішої для сприйняття частини ресурсів людини, є визначальними можливостями людини займатися підприємницькою діяльністю.

Дослідження підвищеної схильності до ризику довело що підприємці не відрізняються за ступенем ризикованості від представників інших професій. Отже, те, що іншим здається величезним ризиком, підприємцями детально обґрунтовується. Вони діють за умов стійкого внутрішнього переконання в своїх можливостях на комерційний успіх.

Здатність витримувати високі навантаження і постійний стрес пояснюється тим, що підприємці не фокусуються на невдачах, і негативному минулому досвіді. Більшою мірою вони зосереджені на майбутньому. У цьому виявляється захисна стратегія збереження емоційного стійкого фону, щоб рухатися вперед. Підприємці беруть на себе відповідальність за справу, як тільки приймають рішення щодо реалізації підприємницької ідеї, а в подальшому за наявні та майбутні досягнення. При цьому важливим є те, що незважаючи на отримані результати, розвиток даної здібності повинен бути підпорядкований меті збереження позитивної самооцінки і емоційної стабільності, щоб продовжувати власну справу. Здатність підприємця об'єднувати людей для реалізації своєї мети полягає в організаторських здібностях – у вмінні переконувати і мотивувати, що в свою чергу пояснюється високим рівнем самомотивації. Підприємці володіють яскраво вираженим мотивом досягнень з орієнтацією на конкретний результат. Проте, є певні відмінності мотивації досягнень від мотивації уникнення невдачі. Так, якщо підприємець налаштований на позитивний результат, він шукає і обґрунтовує безліч можливих шляхів досягнення бажаного результату. В іншому випадку метою є забезпечення безпеки – бажання уникнути помилки і, отже, негативних наслідків. Підсумовуючи, слід зазначити: по-перше, для успішної реалізації підприємницького потенціалу, усі вищезазначені якості повинні бути актуалізовані у сукупності; по-друге, основним завданням держави повинно бути створення передумов для стимулювання розвитку підприємництва відповідно до вимог часу.